

Vatten- och luftvård

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 37 motionsyrkanden om vatten- och luftvård från den allmänna motionstiden 2007. Motionsyrkandena rör bl.a. frågor om Östersjöarbetet, åtgärder mot övergödning, utsläpp från fartyg, behovet av drivmedelscertifikat och certifiering av bränslen samt miljökvalitetsnormer. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks, i huvudsak med hänvisning till att arbete pågår med berörd fråga. I betänkandet finns 17 reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Utskottets överväganden	7
Utveckling av havsmiljöarbetet m.m.	7
Samverkan i Östersjöregionen m.m.	11
Föreningar från jordbruk och reningsverk m.m.	13
Avfall från fartyg m.m.	18
Fordonsbränslen m.m.	21
Miljökvalitetsnormer m.m.	24
Motioner som beretts förenklat	27
Reservationer	28
1. Utveckling av havsmiljöarbetet, punkt 1 (s)	28
2. Nationella åtgärder för havsmiljö, punkt 2 (v)	29
3. Åtgärder mot stora punktutsläpp, punkt 3 (v)	29
4. Bottentråningens miljöeffekter i Östersjön, punkt 4 (v)	30
5. Miljökvalitetsmålen för havsmiljön, punkt 5 (v)	30
6. Samverkan mellan Östersjöländerna, punkt 6 (s)	31
7. EU:s ekonomiska ansvar för miljöåtgärder i Östersjön, punkt 7 (v)	31
8. Integrerad havsplanering, punkt 8 (v)	32
9. Övergödning m.m., punkt 9 (v, mp)	32
10. Nationellt biogasprogram, punkt 10 (v, mp)	33
11. Mottagande av fartygsavfall, punkt 12 (v)	34
12. Utsläpp från fartyg och båtar m.m., punkt 13 (s, v, mp)	34
13. Drivmedelscertificat, punkt 14 (s)	35
14. Drivmedelscertificat, punkt 14 (v)	36
15. Certifiering av bränslen m.m., punkt 15 (s, v, mp)	36
16. Partikelutsläpp, punkt 17 (s)	37
17. Miljökvalitetsnormer, punkt 18 (mp)	38
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	39
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	39

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Utveckling av havsmiljöarbetet

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:U353 yrkande 9, 2007/08: MJ284, 2007/08: MJ289 yrkande 1 och 2007/08: MJ452.

Reservation 1 (s)

2. Nationella åtgärder för havsmiljö

Riksdagen avslår motion 2007/08: MJ366 yrkande 24.

Reservation 2 (v)

3. Åtgärder mot stora punktutsläpp

Riksdagen avslår motion 2007/08: MJ366 yrkande 25.

Reservation 3 (v)

4. Bottentrålningens miljöeffekter i Östersjön

Riksdagen avslår motion 2007/08: MJ366 yrkande 8.

Reservation 4 (v)

5. Miljökvalitetsmålen för havsmiljön

Riksdagen avslår motion 2007/08: MJ366 yrkande 18.

Reservation 5 (v)

6. Samverkan mellan Östersjöländerna

Riksdagen avslår motion 2007/08: MJ370.

Reservation 6 (s)

7. EU:s ekonomiska ansvar för miljöåtgärder i Östersjön

Riksdagen avslår motion 2007/08: MJ366 yrkande 5.

Reservation 7 (v)

8. Integrerad havsplanering

Riksdagen avslår motion 2007/08: MJ366 yrkande 2.

Reservation 8 (v)

9. Övergödning m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2007/08: MJ366 yrkandena 12–14 och 2007/08: MJ468.

Reservation 9 (v, mp)

10. Nationellt biogasprogram

Riksdagen avslår motion 2007/08: MJ465 yrkande 7.

Reservation 10 (v, mp)

11. Miljörisker med djupa borrhål

Riksdagen avslår motion 2007/08:MJ209.

12. Mottagande av fartygsavfall

Riksdagen avslår motion 2007/08:MJ366 yrkande 15.

Reservation 11 (v)

13. Utsläpp från fartyg och båtar m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:MJ289 yrkande 2 och 2007/08: MJ451 yrkandena 1 och 2.

Reservation 12 (s, v, mp)

14. Drivmedelscertificat

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:T327 yrkande 14 och 2007/08: MJ412 yrkande 22.

Reservation 13 (s)

Reservation 14 (v)

15. Certifiering av bränslen m.m.

Riksdagen avslår motion 2007/08:T327 yrkandena 9, 11 och 12.

Reservation 15 (s, v, mp)

16. Gårdsbaserade biogasanläggningar

Riksdagen avslår motion 2007/08:MJ424.

17. Partikelutsläpp

Riksdagen avslår motion 2007/08:MJ273 yrkandena 1 och 2.

Reservation 16 (s)

18. Miljökvalitetsnormer

Riksdagen avslår motion 2007/08:MJ455 yrkandena 1, 2 och 5.

Reservation 17 (mp)

19. Motioner som beretts förenklat

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:MJ208, 2007/08:MJ286, 2007/08:MJ366 yrkande 4, 2007/08:MJ420 och 2007/08:N378 yrkande 11.

Stockholm den 6 maj 2008

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Anders Ygeman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Ygeman (s), Ola Sundell (m), Jeppe Johnsson (m), Carina Ohlsson (s), Bengt-Anders Johansson (m), Bo Bernhardsson (s), Anita Brodén (fp), Jan-Olof Larsson (s), Rune Wikström (m), Wiwi-Anne Johansson (v), Erik A Eriksson (c), Tina Ehn (mp), Aleksander Gabelic (s), Eva Selin Lindgren (c), Irene Oskarsson (kd), Ulf Berg (m) och Dan Nilsson (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas 37 motionsyrkanden om vatten- och luftvård från den allmänna motionstiden 2007. Motionsyrkandena rör bl.a. frågor om Östersjöarbetet, åtgärder mot övergödning, utsläpp från fartyg, behovet av drivmedelscertifikat och certifiering av bränslen samt miljö kvalitetsnormer. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat. Samtliga motionsyrkanden avstyrks, i huvudsak med hänvisning till att arbete pågår inom området.

Liknande frågeställningar har tidigare behandlats av utskottet bl.a. i betänkandena Lagändringar med anledning av nya EG-direktiv om avgas-krav för motorer i tunga fordon, m.m. (bet. 2006/07:MJU9) och Havsmiljö-politik (bet. 2006/07:MJU11).

Utskottets överväganden

Utveckling av havsmiljöarbetet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om havsmiljöarbetet (s, v), miljö kvalitetsmålen rörande havsmiljön (v) och bottentrålningens miljöeffekter (v).

Jämför reservationerna 1 (s), 2 (v), 3 (v), 4 (v) och 5 (v).

Motionerna

Ett flertal motioner tar upp frågan om skyddet av Östersjöns miljö. I motion MJ284 (s) uppmärksammas bl.a. algblomningen i anslutning till kustområdena. Det krävs enligt motionen kraftfulla politiska insatser och samarbete mellan länder för att förbättra situationen i Östersjön. I motion MJ289 (s) yrkande 1 anförs att arbetet med Östersjöns miljö bör utvecklas i enlighet med den inslagna linjen. Ytterligare insatser behövs för att slå vakt om Östersjön som livskraftig havsmiljö. Riksdagens fastslagna miljömål utgör en viktig förutsättning för detta arbete. Arbetet måste präglas av demokrati och samarbete, varför kontakten inom EU och över Östersjön kontinuerligt måste öka. Enligt motion MJ452 (s) behövs kraftfulla insatser för att ekosystemet i Östersjön ska kunna återhämta sig. Fosfatförbudet i tvättmedel bör inte begränsas bara till tvättmedel för enskilt bruk. Fosfatförbud bör dessutom införas även i övriga länder runt vårt inlandhav. Utsläppen från jordbruket bör minska. Motionärerna är positiva till en utveckling av handel med utsläppsätter för fosfor och kväve och även för kväve- och svaveloxider inom sjöfarten. Avlopp som inte har en tillräcklig rening bör åtgärdas. Enligt motion U353 (s) yrkande 9 bör Sverige med EU som redskap och en aktiv marin politik bryta trenden och skapa ekologisk balans i våra hav. Taktiken bör öka i det internationella samarbetet med Nordsjöländerna och våra grannar kring Östersjön. Forskning och miljöövervakning bör utvecklas och sjösäkerheten förbättras. Ett internationellt forskningscentrum för havsmiljö bör inrättas.

I motion MJ366 (v) yrkande 8 anförs att bottentrålningens miljöeffekter i Östersjön bör utredas. Bottentrålningen är ett stort hot mot mångfalden av känsliga och ofta relativt okända havsmiljöer och ekosystem i världens hav. På Östersjöns botten finns dumpade stridsmedel, och på många områden finns gifter och kemikalier lagrade i botten sedimenten som kan frigöras vid bottentrålning. Det är viktigt att reglera bottentrålningen på internationellt vatten genom trålfria zoner. Enligt yrkande 18 i motionen måste insatserna höjas väsentligt för att nå de miljö kvalitetsmål som berör havsmiljön. I yrkande 24 i samma motion anförs att regeringen bör intensi-

fiera det nationella arbetet med att åtgärda de brister som presenteras i en rapport, Baltic Sea Scorecard 2007, från Världsnaturfonden (WWF). Bristerna gäller bl.a. torskfisket, övergödningen samt utsläppen av kväve och fosfor. Enligt yrkande 25 bör riktade åtgärder vidtas för godkänd rening av återstående punktutsläpp. Vad gäller stora punktutsläpp, s.k. hot-spots, har enligt WWF:s rapport Sverige inom Helcom gjort 13 åtaganden för minskade utsläpp men hittills bara klarat 7. Riktade åtgärder för godkänd rening av de återstående utsläppen från svenska s.k. hot-spots måste snarast vidtas.

Utskottets ställningstagande

Redan i regeringsförklaringen och i den efterföljande budgetpropositionen (prop. 2006/07:1 utg.omr. 20 s. 16 och 36) klargjorde regeringen att den håller havsmiljön som en av de högst prioriterade frågorna inom miljöömrådet och att den avser att lägga stor kraft på att säkerställa Östersjön och Västerhavet som levande hav. Havsmiljöarbetet ska drivas brett med ansvar och genomförande fördelat på ett stort antal berörda aktörer, både nationellt och internationellt. I december 2006 fattade riksdagen beslut i enlighet med regeringens förslag (bet. 2006/07:MJU1, rskr. 2006/07:65). Regeringen har därefter uttalat att den avser att bygga vidare på de initiativ som presenterades i den förra regeringens nationella havsmiljöstrategi (regeringens skrivelse 2004/05:173) och att den överväger att ta ett bredare grepp för att tydliggöra sektorernas ansvar för havsmiljön, speciellt jordbruk, sjöfart och fiske. En proposition på området kommer att presenteras. (Se bet. 2006/07:MJU11 s. 8 f.)

I budgetpropositionen för 2008 föreslog regeringen att 100 miljoner kronor skulle anvisas under anslaget Havsmiljö. Riksdagen fattade beslut i enlighet med förslaget (prop. 2007/08:1 utg.omr. 20, bet. 2007/08:MJU1, rskr. 2007/08:95).

När det gäller Östersjöns marina miljö har ett intensivt arbete bedrivits inom ramen för Helsingforskonventionen. Vid ministermötet i Krakow den 15 november 2007 kom Helsingforskommissionen, Helcom, överens om en ny aktionsplan för Östersjön, the Baltic Sea Action Plan, BSAP. Det övergripande målet för aktionsplanen är att Östersjön ska ha god ekologisk status år 2021. Vid miljöministermötet beslutades att utsläppsminskningar ska ske. Målet ska nås genom nationella åtgärdsprogram inom fyra prioriterade områden:

- Övergödning
- Farliga ämnen
- Biologisk mångfald
- Sjöfartens miljöproblem

När det gäller åtgärder mot farliga ämnen fokuserar aktionsplanen på nio toxiska organiska ämnen. Krav ställs på kraftigt begränsad användning av vissa toxiska organiska ämnen och förbud mot vissa av dessa ämnen.

Utveckling mot ett förbud mot användningen av kvicksilver ska ske genom att begränsa användandet av kvicksilver i produkter och minska utsläppen från industriprocesser och förbränning. En rekommendation togs för att minimera utsläppen till Östersjön av dioxin och andra farliga ämnen från småskalig förbränning.

Beträffande skyddet av biologisk mångfald antogs en rekommendation om att utarbeta principer för fysisk planering av havsområden. Ministrarna var överens om att införa fler skyddade områden och långsiktiga förvaltningsplaner för hotade arter och habitat. För kommersiellt utnyttjade arter som torsk, lax och ål, samt kustnära fisk, fanns stöd för förvaltningsplaner som utarbetats inom EU:s gemensamma fiskepolitik.

Aktionsplanens åtgärder inom områdena Övergödning och Sjöfart utvecklas nedan under avsnitten Föreningar från jordbruk och reningsverk m.m. och Avfall från fartyg m.m. Redan här kan dock nämnas att aktionsplanen innehåller ett utsläppstak för fosfor och kväve och att Östersjöländerna kom överens om att införa fosfatfria tvättmedel. Den svenska regeringen har därefter beslutat att förbjuda fosfater i tvättmedel för enskilt bruk. Förbudet trädde i kraft den 1 mars 2008. Andra större utsläppskällor har redan i dag kapacitet att ta hand om fosfater vid egna reningsverk.

Enligt aktionsplanen ska ett åtgärdsprogram fastställas år 2010. Åtgärderna i aktionsplanen ska vara införda år 2016. Miljöministrarna har kommit överens om att tillsätta en genomförandegrupp för att följa, driva på och utvärdera arbetet med åtgärdsplanerna. EU:s regionala fonder ska till viss del finansiera arbetet. En särskild finansieringskonferens kommer också att arrangeras.

För att öka kunskapen och lära av erfarenheterna om värdet av Östersjön, har Sverige och Finland presenterat ett initiativ till en samhällsekonomisk rapport för Östersjön motsvarande den Sternrapport som gjordes för klimatet. Rapporten för Östersjön ska klarlägga samhällets vinster av ett väl utnyttjat och miljömässigt hållbart hav. Den ska också visa samhällsekonomiska konsekvenser av att inte vidta kraftfulla åtgärder för att stoppa miljöförstörelsen. Rapporten ska ligga till grund för att tillräckliga åtgärder för Östersjön ska kunna sättas in framöver. I Sverige har Naturvårdsverket fått i uppdrag att ta fram ett sådant ekonomiskt underlag. Naturvårdsverket ska redovisa sin rapport till regeringen den 1 december 2008.

Naturvårdsverket har i regleringsbrevet för budgetåret 2008 fått i uppdrag att i samråd med Jordbruksverket och övriga berörda myndigheter redovisa ett komplett förslag till svenska nationella åtgärder för att uppnå Helcoms aktionsplan för Östersjön. Uppdraget ska redovisas senast den 31 juli 2009. En första bedömning av vilka åtgärder som kan komma att aktualiseras ska redovisas den 20 maj 2008.

Utskottet kan konstatera att havsmiljöfrågorna är en av regeringens stora prioriteringar. Regeringen har varit engagerad och pådrivande i förhandlingarna om EU:s marina direktiv och vid framtagandet av Helcoms aktionsplan för Östersjön. Ett arbete pågår nu med att genomdriva aktionsplanen.

Regeringen har den 17 april 2008 beslutat att inrätta ett havsmiljöinstitut för att öka kraften i den svenska forskningen om hav och havsmiljö. Även i övrigt pågår ett omfattande havsmiljöarbete, och regeringen planerar att lägga fram en havsmiljöproposition. Mycket arbete kvarstår dock att göra. Utskottet har i olika sammanhang uppmärksammat problem vad gäller tillståndet i havsmiljön, trots att åtgärder för att förbättra miljön i våra hav har vidtagits sedan flera år tillbaka. Utskottet har därför den 21 februari 2008 beslutat att under hösten 2008 genomföra en fördjupad uppföljning av statens insatser inom havsmiljöområdet. Mot denna bakgrund anser utskottet att motionerna MJ284 (s), MJ289 (s), MJ366 (v) yrkandena 24–25, MJ452 (s) och U353 (s) yrkande 9 bör lämnas utan vidare åtgärd i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Sverige har 16 miljö kvalitetsmål som speglar en ambitiös miljöpolitik. De ska nås till 2020. Flera av miljö kvalitetsmålen berör havsmiljön. Den 31 mars 2008 lämnade Miljömålsrådet en utvärdering av miljö kvalitetsmålen till regeringen (Miljömålen – nu är det bråttom! Miljömålsrådets utvärdering av Sveriges miljö mål 2008). I rapporten anförts bl.a. följande.

Miljömålsrådet bedömer att fler än hälften av miljö kvalitetsmålen är mycket svåra eller inte möjliga att nå inom tidsramen. För flera mål brådskar det att vidta åtgärder, om den kvalitet i miljön som målet avser ska vara möjlig att nå inom överskådlig tid eller kanske över huvud taget. Möjligheterna att nå de flesta miljö kvalitetsmålen är starkt beroende av omvärldsförändringar. Samhällsutvecklingen i Sverige och internationellt, liksom klimatförändringarna, väntas få långtgående effekter på i princip alla miljö kvalitetsmål. För att det ska vara möjligt att nå flertalet miljö kvalitetsmål behöver konsumtionsmönstren förändras och Sverige vara drivande i internationella forum. Rapporten innehåller flera hundra förslag om hur målen ska nås. Utskottet har inhämtat att regeringen planerar att lägga fram en miljö målsproposition under våren 2009. I samband med detta kommer regeringen att se över dagens miljö kvalitetsmål. I avvaktan på det fortsatta arbetet föreslår utskottet att motion MJ366 (v) yrkande 18 lämnas utan vidare åtgärd.

I regleringsbrev för budgetåret 2005 för Fiskeriverket fick verket i uppdrag att senast den 1 mars 2006 lämna delrapport rörande beslutet om utflyttad trålgräns avseende effekterna på fisk och bottenfauna, samt analysera effekterna av ökad användning av passiva redskap innanför trålgränsen samt de ekonomiska konsekvenserna för näringen. Fiskeriverket lämnade en delrapport den 27 februari 2006. I rapporten konstateras generellt att nya regler måste tillåtas fungera en längre tid om slutsatser ska kunna dras om i vilken utsträckning de når de mål som uppställts. Återhämtningsförmågan för organismer vars livsmiljöer störs varierar beroende av såväl störningens omfattning som organismernas känslighet. För livsmiljöer som förstörs kan det ta mycket lång tid innan deras struktur och funktion är återställda. Beträffande fisket kommer effekterna att fullt ut kunna avläsas först när fiskemönstret fått sin mer definitiva struktur. I

denna rapport redovisades endast preliminära resultat, och de slutliga effekterna av den utflyttade trålgränsen på fisk, fiske och bottenfauna förväntas inte vara uppnådda. En fortsatt uppföljning kommer därför att ske, och en ny delrapport väntas under 2008. Utskottet har från Miljödepartementet inhämtat att studier av effekter av fiske, inklusive bottentrålning i Östersjön, kommer att behandlas i den kommande havspropositionen. Utskottet föreslår, med hänvisning till det pågående arbetet, att motion MJ366 (v) yrkande 8 nu lämnas utan åtgärd.

Samverkan i Östersjöregionen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om Östersjöländernas miljöansvar (s), integrerad havsplanering (v) samt finansiering av miljöarbetet vid Östersjön (v).

Jämför reservationerna 6 (s), 7 (v) och 8 (v).

Motionerna

Enligt motion MJ370 (s) bör de övriga Östersjöländerna ta ett större gemensamt miljöansvar. Östersjön har officiellt blivit klassad som ett särskilt känsligt havsområde (PSSA – Particularly Sensitive Sea Area) av FN:s sjöfartsorganisation IMO. Förhoppningen är att länderna kring Östersjön ska kunna enas om regelverk som förebygger framtida utsläpp av olja och andra föroreningar.

I motion MJ366 (v) yrkande 2 anges att Sverige bör agera för att en integrerad havsplanering tas fram för Östersjön. Förslaget att utse Östersjön till ett pilotprojekt inom EU:s marina strategi bör stödjas. För att undvika onödiga konflikter och minimera påverkan på havsmiljön behövs en mer planmässig hantering av hur våra kust- och utsjöområden används och skyddas samt en ökad integrering vid planering och förvaltning av olika marina aktiviteter. Ett lyckat exempel på en integrerad havsplanering finns i dag för Stora Barriärrevet i Australien.

Enligt yrkande 5 i samma motion bör Sverige aktivt verka för att nya EU-medel avsätts för Östersjöns renovering. Det behövs medel för projekt som ytterligare minskar belastningen, t.ex. byggandet av nya reningsverk, förbättring av befintliga reningsverk och anläggande av våtmarker, men också medel till testning och utveckling av projekt som aktivt kan bidra till att tillståndet i Östersjön påtagligt förbättras.

Utskottets ställningstagande

När det gäller Östersjöländernas gemensamma ansvar för miljöarbetet i regionen pågår sådant arbete i olika former. Det finns flera internationella organisationer som arbetar med miljöfrågor i Östersjöregionen. För Östersjöns miljö är främst arbetet inom Helsingforskommissionen (Helcom) viktigt vid sidan av EU-samarbetet. Östersjöstaternas råd, Baltic 21 och Nordliga dimensionen är också viktiga samarbeten där miljöfrågor är en del av ett bredare perspektiv. Östersjöstaternas råd är ett forum för multilateralt samarbete mellan Östersjöstaternas regeringar. I arbetet med Baltic 21 medverkar elva länder, EU-kommissionen, finansiella institutioner, mellanstatliga organisationer samt icke-statliga organisationer. Nordliga dimensionen omfattar EU:s medlemsstater samt Island, Norge och Ryssland.

Utskottet har tidigare uttalat sig om samverkan mellan länderna i Östersjöregionen (bet. 2006/07:MJU11 s. 15 f.). Utskottet anförde då att regeringen är djupt engagerad och pådrivande både i förhandlingarna om EU:s marina direktiv och inom Helcom bl.a. med framtagandet av Helcoms aktionsplan Baltic Sea Action Plan. Regeringens avsikt är att intensifiera havssamarbetet med Östersjöländerna och inom EU. Förutsättningarna för Östersjön förändrades med EU:s östutvidgning 2004, varefter samtliga Östersjöländer, utom Ryssland, omfattas av EU:s gemensamma regler på miljöområdet. Detta ger unika möjligheter för Sverige att gemensamt med grannländerna kring Östersjön besluta om och genomdriva en effektiv miljöpolitik. I EU:s arbete med den marina strategin har Sverige drivit på för att kunna gå snabbare fram. EU:s miljöministrar beslutade efter det svenska initiativet att ge möjligheter till att skapa pilotområden. Det innebär att insatser i Östersjön kan gå före, andra förvaltningsformer mellan länderna kan prövas och projekt för kunskaps- och erfarenhetsutbyte initieras. Regeringens ambition är att miljöarbetet i Östersjön ska ligga i framkant, spridas till övriga länder och tjäna som exempel inom ramen för EU:s strategi. Utskottet konstaterade att regeringen bedriver ett intensivt internationellt arbete för att komma till rätta med miljöproblemen i haven. Det saknades enligt utskottet skäl att ingripa i detta arbete.

Utskottet, som nu inte finner skäl att komma till någon annan slutsats, konstaterar att Helcoms aktionsplan för Östersjön som antogs i november 2007 kommer att leda till att Östersjöländernas insatser för miljön intensifieras. Utskottet avstyrker motion MJ370 (s) i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

När det gäller planering och förvaltning av marin miljö finns ett förslag från Europeiska kommissionen som innebär att EU:s och dess medlemsstaters politik bör föras samman så att de gemensamt kan bidra till att förvalta haven. Förslaget kommer att kräva ett nytt sätt att utforma och genomföra politik såväl på gemenskapsnivå, nationell och lokal nivå som på internationell nivå. Kommissionens förslag framgår av den grönbok som presenterades 2006 (Meddelande från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Region-

kommittén – Unionens framtida havspolitik: En europeisk vision för oceanerna och haven, KOM[2006] 275 slutlig). Grönboken syftar till att skapa en debatt om en möjlig framtida havspolitik för EU. (Se bet. 2006/07: MJU11 s. 11 f. och trafikutskottets utlåtande 2006/07:TU14.)

Även nationellt pågår en översyn av planerings- och förvaltningsfrågor för haven. Utredningen om kunskap för bevarande och hållbart nyttjande av havsmiljön, Havsmiljöutredningen (M 2006:05) fick den 16 maj 2007 sitt uppdrag utvidgat (dir. 2007:67). Utredningen ska enligt tilläggsdirektivet bl.a. analysera innebörden av och bedöma förutsättningarna för att göra Östersjön till ett pilotområde med en gemensam internationell förvaltningsstrategi och med detta som utgångspunkt föreslå en svensk organisation för förvaltning av havsmiljön. Utredningen ska även föreslå en modell för planering av de svenska havsområdena. Därutöver ska utredningen föreslå hur samarbetet och samverkan i kunskapsfrågor på vattenområdet ska kunna effektiviseras. Uppdraget ska redovisas den 9 maj 2008. I avvaktan på det arbete som pågår föreslår utskottet att motion MJ366 (v) yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd.

I betänkande 2006/07: MJU11 (s. 14) anförde utskottet att det är en etablerad svensk inställning att det bör ske en samlad finansiering av de åtgärder som krävs för att komma till rätta med miljöproblemen i Östersjön. Inom de finansieringsinstitutioner där Sverige har en plats verkar Sverige för att medel avsätts för insatser för Östersjöns miljö. I enlighet härmed har regeringen varit pådrivande för att finansieringen av åtgärdsprogrammet i Baltic Sea Action Plan delvis ska komma från EU-medel.

Utskottet har erfarit att enligt den aktionsplan som antogs av Helcom i november 2007 ska EU:s regionala fonder till viss del finansiera arbetet. Dessutom kommer en särskild finansieringskonferens att arrangeras. Exempelvis kommer Nordiska Investeringsbanken (NIB) att kunna låna ut 1,5 miljarder euro till projekt som minskar farliga utsläpp och förebygger effekterna av klimatförändringen, varav en halv miljard euro kan lånas ut till åtgärder för Östersjön. NIB:s miljölåneordning för Östersjön kan således vara en finansieringskälla för förverkligandet av aktionsplanen för Östersjön. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ366 (v) yrkande 5.

Föreningar från jordbruk och reningsverk m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om minskad subventionering av konstgödsel och bekämpningsmedel (v), EU:s nitratdirektiv (v), odlingsförbud och andra begränsningar för att minska miljöeffekter på haven (v), biogassatsning (mp), övergödning av insjöar, (m, c) och borrhål för värmepumpar (c).

Motionerna

I motion MJ366 (v) yrkande 12 anförs att Sverige bör agera inom Helcom och EU för att medborgarnas skattesubventioner av konstgödsel och bekämpningsmedel ska upphöra. Av de svenska bidragen till de åtta medlemsstaterna runt Östersjön riktade sig endast 10 % till ekologiskt hållbar verksamhet, resten gick till intensiva jordbruk med konstgödsel och bekämpningsmedel. Skattepengarna bör i stället bidra till ekologiskt hållbar utveckling. Enligt yrkande 13 i samma motion bör gränsvärderna i EU:s nitratdirektiv sänkas inom Östersjöns avrinningsområde. För nitratkänsliga områden finns i direktivet en övre gräns på 170 kg N per hektar och år för spridning av kväve från boskapsgödsel. Som ett steg i riktning mot utfasning av bekämpningsmedel och konstgödsel är en reformering av nitratdirektivet nödvändig. Enligt yrkande 14 i motionen bör Sverige, både inom EU och Helcom, verka för odlingsförbud och andra begränsningar för jordbruk och djurproduktion inom känsliga kustområden i Östersjöns avrinningsområde. Även om reformer i rätt riktning har gjorts bidrar fortfarande EU:s jordbrukspolitik till utvecklingen mot djurfabriker och industriella jordbruk vilka skapar negativa miljöeffekter.

Enligt motion MJ465 (mp) yrkande 7 bör Sverige aktivt arbeta för att föra ut resultaten av en svensk biogassatsning till framför allt andra Östersjöländer för att minska övergödningen från jordbruk och reningsverk. Detta kräver bl.a. resurser för information och marknadsföring.

Motion MJ468 (m, c) tar upp frågan om metodutveckling och pilotprojekt för att rena övergödda sjöar i Södermanland. Runtom i Sverige finns en rad övergödda sjöar. Under årens lopp har olika försök gjorts i syfte att förbättra dessa sjöars tillstånd. En alternativ metod som skulle kunna fungera är elfiske. Elfiske innebär att fisken bedövas med el, därpå tas den upp och sorteras. Karpfisken tas om hand medan rovfisk som abborre och gädda går tillbaka till sjön. Metoden har dock hittills enbart använts vid provfiske i mindre skala. Om utfallet av ett pilotprojekt blir lyckat finns, förutom ett förbättrat miljötillstånd, även möjligheter att utveckla nya miljötekniker med stor kommersiell potential.

I motion MJ209 (c) anförs att det finns ett behov av ökad tillsyn och forskning kring miljöriskerna till följd av det kraftigt växande antalet djupa borrhål för värmepumpar. Det är enligt motionen mycket angeläget att kraven på denna verksamhet skärps, att åtgärder för tillsyn och kontroll förbättras och att kunskapsuppbyggnaden stärks. Det är nödvändigt att stärka forskningen för att utveckla tillförlitliga metoder som förhindrar att grundvattnet smutsas ned via stuprör direkt från jordytan, kanske via saltvattendepåer. Inför arbetet med nästa miljömålsproposition måste denna fråga ha hunnit beaktas.

Utskottets ställningstagande

När det gäller jordbrukets påverkan på miljön har utskottet tidigare anfört bl.a. följande (bet. 2006/07:MJU11 s. 18 f.). Det är väsentligt att åtgärder vidtas för att komma till rätta med övergödningssituationen i haven. De av människan orsakade vattenburna utsläppen av kväve och fosforföreningar har till stor del sitt ursprung i läckage från jordbruksmark. För att minska läckaget har sedan tidigare en rad åtgärder vidtagits. Det föreligger dock behov av ytterligare insatser om miljö kvalitetsmålet Ingen övergödning ska uppnås. Under åren fram till 2009 ska åtgärdsprogram tas fram enligt ramdirektivet för vatten (artikel 11 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område). Arbetet med detta kan komma att förbättra överblicken över övergödningssituationen och även öka kunskaperna om var motåtgärder avseende både kväve och fosfor måste sättas in. Vid högnivåmötet mellan Östersjöländerna i Saltsjöbaden den 19–20 april 2007 poängterades särskilt behovet av en fortsatt dialog mellan miljö- och jordbrukssektorn för att nå framgång med att minska näringsläckaget till havet. Utskottet såg positivt på det arbete som regeringen inlett genom mötet och ser fram emot kommande förslag på nations- och sektorsövergripande åtgärder.

När det gäller konkreta åtgärder ville utskottet särskilt framhålla värdet av enskilda lantbrukares insatser. Det svenska kunskaps- och rådgivningsprojektet ”Greppa Näringen” syftar till att stötta lantbrukare med kunskap och verktyg så att kväve- och fosforförlusterna kan minska på ett kostnads-effektivt sätt. Med mer kunskap och ett ökat ansvar kan de enskilda lantbrukarna runt om Östersjön bidra till att övergödningen av havet minskar. Enligt vad utskottet hade erfarit kommer regeringen att arbeta för att liknande informationsinsatser införs för lantbrukare i alla länder kring Östersjön.

Konkreta åtgärder som kan minska jordbrukets påverkan på haven är anläggande av skyddszoner och våtmarker samt odling av fånggrödor. Enligt det reviderade förslaget till Landsbygdsprogram för Sverige 2007–2013 lämnas ersättning för odling av fånggröda, vårbearbetning och anläggande av skyddszoner. Målet är att 135 000 hektar ska odlas med fånggröda och att 65 000 hektar ska vårbearbetas. Effekten av en sådan anslutning beräknas leda till att det vattenburna kväveläckaget från åkermarken minskar med ungefär 2 000 ton kväve per år. Som ytterligare mål ska ca 7 000 hektar skyddszoner inrättas längs vattendrag. En sådan skyddsåtgärd minskar ytavrinningen, erosionen och läckaget av både fosfor och kväve från området. Även florans och faunan i området gynnas. Ersättning kan även erhållas genom landsbygdsprogrammet för att anlägga våtmarker.

När det gäller rening i reningsverk konstaterade utskottet att det i dag finns bra reningsteknik för kväve och fosfor installerad på de större reningsverken för avloppsvatten (Naturvårdsverket, Rapport 5563, s. 32). Utsläppen har minskat väsentligt och ligger nationellt sett på en nivå där

ytterligare åtgärder bortsett från driftoptimering och löpande underhåll inte bedöms som realistiska. Det kvarstår dock fortfarande behov av att genomföra förbättringar på ledningsnäten för att minska inläckage i ledningsnätet och utsläpp genom bräddningar.

Utskottet, som vidhåller sin tidigare bedömning, utgår från att regeringens förslag om verkningfulla nations- och sektorsövergripande åtgärder kommer vara verkningfulla för att minska näringsläckaget till Östersjön. Utskottet konstaterar vidare att Helsingforskonventionen omfattar en rad åtgärder för att minska jordbrukets negativa påverkan på Östersjön. Bland annat har regler avseende tillstånd för stora djuranläggningar införts i samband med beslutet om aktionsplanen för Östersjön. Aktionsplanen skiljer sig radikalt från tidigare program eller planer som antagits av Helcom. Ett utsläppstak för fosfor och kväve införs baserat på kraven att uppnå god ekologisk status. Den totala minskningen ska vara 15 000 ton fosfor per år och 135 000 ton kväve per år. Östersjöländerna kom även överens om en bördefördelning mellan länderna som bl.a. innebär att Sverige ska minska sina utsläpp med 290 ton fosfor och 21 000 ton kväve. För att nå utsläppsminskningarna kom Östersjöländerna överens om en ökad fosforrening i reningsverk, från 80 till 90 % 2013 samt att införa fosfatfria tvättmedel. Varje land ska presentera ett nationellt program. En tidtabell ska presenteras av Helcom år 2010. Lagligt bindande åtgärder ska ske inom jordbruket genom en revidering av bilaga III till Helsingforskonventionen, t.ex. ställs krav på maximal mängd kväve och fosfor som får läggas ut på åkermarken. Identifiering ska ske av stora djurbesättningar, s.k. hot-spots, där åtgärder bör prioriteras, bl.a. med krav på omhändertagande av gödsel. En lista ska vara klar 2009. En av åtgärderna som lyfts fram i aktionsplanen för Östersjön är biogasproduktion. Inom hälsokontrollen av den gemensamma jordbrukspolitiken har klimat- och vattenåtgärder lyfts fram av EU-kommissionen som framtida utmaningar. Utskottet har vidare inhämtat att regeringen den 13 mars 2008 givit Skogsstyrelsen i uppdrag att redovisa effekterna för det svenska skogsbruket av en förbättrad hänsyn till vattenvårdens intressen gällande skogsmark. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna MJ366 (v) yrkande 14 och MJ465 (mp) yrkande 7.

Angående kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel vill utskottet anföra följande. Genom beslut den 21 december 2006 uppdrog regeringen åt Statens jordbruksverk, Kemikalieinspektionen och Naturvårdsverket att tillsammans efter samråd med Livsmedelsverket, Arbetsmiljöverket och Skogsstyrelsen lämna förslag till handlingsplan för hållbart växtskydd för perioden 2010 t.o.m. 2013. Planen ska utgöra ett redskap i det långsiktiga arbetet att fortlöpande minska hälso- och miljörisker samt beroendet av växtskyddsmedel även inkluderat icke yrkesmässig användning. Jordbruksverket ska samordna arbetet och redovisa uppdraget senast den 15 augusti 2008.

Vid Jordbruksrådet den 17–19 december 2007 lämnades en lägesrapport över Europeiska kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden. Det nuvarande växtskyddsmedelsdirektivet reglerar förfarandet för godkännande av växtskyddsmedel. Kommissionens förslag till förordning är tänkt att ersätta det nuvarande direktivet. Sverige har flera reservationer mot delar av förslaget (jämför faktagromemoria 2006/07:FPM3 Strategi och direktiv för hållbar användning av bekämpningsmedel). En politisk överenskommelse träffades vid samma tillfälle om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder för att uppnå en hållbar användning av bekämpningsmedel, KOM (2006) 373. Detta förslag utgör ett komplement till kommissionens nys nämnda förslag om en förordning för utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden. Direktivförslaget innehåller krav på nationella handlingsplaner med mål, åtgärder och tidsplaner samt regelverk för bl.a. utbildning, försäljning, funktionstest av spridningsutrustning, förbud mot flygbesprutning, restriktioner till skydd för vatten samt känsliga områden, liksom åtgärder för att användare av bekämpningsmedel ska använda integrerat växtskydd och indikatorer för uppföljning.

Som utskottet tidigare konstaterat (bet. 2007/08:MJU7 s. 16 f.) har Sverige inom EU arbetat för ett minskat beroende av växtskyddsmedel i jordbruket och varit drivande i arbetet med att ta fram den temainriktade strategin för hållbar användning av bekämpningsmedel inom EU, som beslutades vid miljörådets möte den 20 februari 2007. Förhandlingarna om de åtföljande lagförslagen befinner sig fortfarande i ett tidigt skede. Sverige är drivande för hållbar användning även när det gäller de frågor som nu förhandlas och som rör användningsaspekter på växtskyddsmedel. Sverige har också som enda EU-land en skatt på både handelsgödsel och växtskyddsmedel, och ett av syftena med båda skatterna är att minska användningen.

Utskottet konstaterar att ett arbete pågår både nationellt och inom EU och Helcom för att minska användningen av kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel. Beträffande stöd till jordbruk är Sverige pådrivande när det gäller att fortsätta reformera, marknadsanpassa och kraftigt minska utgifterna för den gemensamma jordbrukspolitik. Mot bakgrund av detta finner utskottet inte skäl att föreslå någon åtgärd med anledning av motion MJ366 (v) yrkande 12.

Beträffande nitratdirektivet har detta ännu inte fullt ut implementerats i alla EU-länder. Genom Helcoms aktionsplan har dock beslut fattats att införa motsvarande gränsvärden även i bilaga III till Helsingforskonventionen. Inom EU har ett flertal undantag beviljats med avseende på den övre gränsen på 170 kg/ha per år, vilket innebär att större mängder kan spridas. Sverige har som enda land röstat emot att dessa undantag har beviljats. Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ366 (v) yrkande 13.

Omkring 600 av landets sjöar, knappt en procent, räknas som övergödda (eutrofierade). Det innebär att halterna av främst fosfor men även kväve är förhöjda. Problemen med övergödda sjöar är störst i jordbrukslandskapen i södra och mellersta Sverige. Eutrofiering påverkar sammansättningen av arter i sjöarna. De arter som kan dra nytta av den ökande näringen gynnas och ökar kraftigt i antal på bekostnad av arter som inte har samma förmåga att föröka sig. Utskottet har från Miljödepartementet inhämtat att det finns olika restaureringsmetoder för övergödda sjöar. Metoderna måste anpassas efter förhållandet i den sjö som ska åtgärdas. Övergödda sjöar restaureras främst genom att åtgärda orsaken till övergödningen, t.ex. genom minskat avloppsvattenutsläpp eller jordbruksläckage. I de fall det behövs, tas överskottet av mörtfisk bort främst genom trålning. Syrefria bottnar åtgärdas genom t.ex. kemisk bindning av fosfor. Metoder för detta är redan framtagna. Elfiske är en mindre effektiv metod i sjöar. Med det anförda finner utskottet att motion MJ468 (m, c) bör lämnas utan vidare åtgärd.

Beträffande miljöriskerna med djupa borrhål kan nämnas att Sveriges geologiska undersökning (SGU) har tagit fram ett underlag till fördjupad utvärdering av miljö kvalitetsmålet Grundvatten av god kvalitet, Bra grundvatten i dag och i framtiden. Av rapporten framgår att SGU har infört en certifieringsutbildning för brunnborrare för att säkerställa kvaliteten hos borrade brunnar för vatten- och energiuttag. SGU har även övervägt konsekvenserna av miljö- och bygglovsprövning. SGU anser att regelverket bör förenklas och göras enhetligt. Detta för att säkerställa att alla grävda och borrade brunnar granskas med avseende på risken för miljöpåverkan, påverkan på grannfastigheter och med avseende på vattenkvaliteten. Enligt Regeringskansliet kommer SGU:s rapport att ligga till grund för regeringens arbete med nästa miljömålsproposition, som ska läggas fram för riksdagen våren 2009. I avvaktan på det fortsatta arbetet finner utskottet att motion MJ209 (c) bör lämnas utan vidare åtgärd.

Avfall från fartyg m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utsläpp från båtar och fartyg (s, v).

Jämför reservationerna 11 (v) och 12 (s, v, mp).

Motionerna

Enligt motion MJ366 (v) yrkande 15 bör Sverige, för att minska utsläppen av fartygsavfall, agera inom ramen för EU och Helcom för bättre uppföljning av medlemsstaternas mottagning av fartygsavfall. En fullständig, oberoende uppföljning, utvärdering och analys av utvecklingen och genom-

förandet av Östersjöstrategin bör göras vart tredje år. Enligt motion MJ451 (s) bör Sverige driva frågan om minskat utsläpp från båtar och fartyg i förhandlingarna om Helcoms aktionsplan för Östersjön (yrkande 1). Sverige liksom Finland bör förbjuda utsläpp från fritidsbåtar (yrkande 2). I dag finns det inte några regler som hindrar båtar och fartyg från att släppa ut avfallsvatten rakt ut i havet, under förutsättning att man befinner sig på internationellt vatten. De frivilliga åtagandena är inte tillräckliga. I motion MJ289 (s) yrkande 2 anförs att regeringen bör ta del av det projekt, *Baltic Master*, som pågår i bl.a. Blekinge och Skåne.

Utskottets ställningstagande

Sjötransporter är i stor utsträckning globala. Därför samarbetar en majoritet av världens länder, som bedriver internationell sjötransport, via FN-organet IMO (International Maritime Organization) för att komma överens om gemensamma regler för sjöfarten. IMO har utarbetat en konvention om förhindrande av förorening från fartyg, Marpol (International Convention for the Prevention of Pollution from Ships). Sverige har förbundit sig att följa konventionen och har därför införlivat den i svensk lagstiftning, bl.a. genom föreskrifter från Sjöfartsverket. Marpol innehåller bestämmelser som ska förhindra att fartyg förorenar miljön. Konventionen reglerar bl.a. hur fartyg ska vara konstruerade och hur transport av oljeprodukter och andra farliga kemikalier i bulk i fartyg ska gå till. I Marpol finns även regler om vilket avfall som fartyg får släppa ut och vilket som måste lämnas i land.

Inom ramen för samarbetet inom Helcom har ett handlingsprogram utarbetats som syftar till att skydda miljön i Östersjön från skadlig påverkan från fartyg. I detta handlingsprogram, den s.k. Östersjöstrategin, finns rekommendationer om obligatorisk avfallslämning från fartyg till mottagningsanordningar i land utan extra kostnader för fartyget. Vidare ska tillsynsmyndigheten vid inspektion av fartyg kontrollera att den obligatoriska avfallslämningen har fullgjorts.

Inom EU antogs år 2000 ett direktiv om mottagningsanordningar i hamn för fartygsrelaterat avfall och lastrester. Till skillnad från bestämmelserna i Marpolkonventionen tar direktivet sikte på inte bara fartygens skyldigheter utan även hamnarnas skyldigheter när det gäller att tillhandahålla mottagningsanläggningar för avfallet. År 2005 antogs dels direktiv 2005/35/EG om föroreningar förorsakade av fartyg och införandet av sanktioner för överträdelser, dels rambeslut 2005/667/RIF om förstärkning av det straffrättsliga regelverket för bekämpande av föroreningar orsakade av fartyg. I direktivet definieras vad som ska anses utgöra överträdelser. Genom beslutet åläggs medlemsstaterna att se till att överträdelser omfattas av effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner. I den nationella lagstiftningen finns motsvarande bestämmelser huvudsakligen i lagen

(1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg. Det gäller även sanktionssystemet, som trädde i kraft den 1 januari 2007. (Se trafikutskottets betänkande 2007/08:TU8 Sjöfart.)

Östersjön är en av de mest intensivt trafikerade vatten i världen, och trafiken ökar. Enligt Helcoms aktionsplan för Östersjön som antogs den 15 november 2007 ska Helcom ansöka hos IMO om strängare regler för utsläpp av toalettavfall från fartyg i Östersjön, inklusive ett eventuellt totalförbud mot sådana utsläpp från framför allt passagerarfartyg. Möjligheterna för hamnarna att ta emot detta avfall ska förbättras. En färdplan ska tas fram till år 2013 för att gemensamt ratificera och harmonisera den internationella konventionen för att minska spridning av främmande organismer genom fartygs barlastvatten. Beredskapen för att hantera utsläpp vid fartygsolyckor ska stärkas. Illegala utsläpp ska beivras genom spaning och lagföring. Det nuvarande samarbetet inom Helcom ska stärka den nationella beredskapen för fartygsolyckor. Bilateral och trilateral samarbetsplaner ska tas fram för bl.a. gemensam satellit- och flygspaning. Den totala kapaciteten för hela Östersjön för både olje- och kemikalieutsläpp ska skärpas under perioden 2012–2016.

Utskottet konstaterar att det pågår ett intensivt arbete när det gäller mottagande av avfall och minskade utsläpp från båtar och fartyg. Tillsammans med övriga insatser kan detta förväntas leda till förbättringar. Utskottet avstyrker därför motion MJ366 (v) yrkande 15 och motion MJ451 (s) yrkande 1, i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

För fritidsbåtar finns inga bestämmelser som gäller själva utsläppen av toalettavfall. Däremot finns krav på viss utrustning av båten (SJÖFS 2005:4 om förebyggande av utsläpp och installationer som underlättar transporten av avfall till lands). Fritidsbåtar och vattenskotrar ska vara konstruerade på så sätt att oavsiktliga utsläpp av förorenande ämnen förhindras. Fritidsbåtar som är utrustade med toalett ska ha antingen sanitetstank, eller anordningar som gör att en sanitetstank kan installeras. Även vissa andra krav anges i bestämmelsen (5 kap. 31 §). Trafikutskottet anförde i betänkande 2007/08:TU8 att det är angeläget att Östersjön liksom andra vattenområden hålls så fria från avfall som möjligt. Vidare pekade trafikutskottet på verksamheten för det nybildade Båtmiljörådet. Bakom Båtmiljörådet står 19 myndigheter, däribland Sjöfartsverket, organisationer och föreningar. Syftet är att uppnå samsyn och skapa en bättre struktur på det miljöarbete som utförs med inriktning på båtlivet. Rådet har antagit ett tolvpunktsprogram för att minska miljöpåverkan från landets fritidsbåtar. Programmet innefattar också ett mål för toalettavfall som går ut på att toalettutsläppen ska minskas. Detta ska åstadkommas genom fler landtoaletter, komplettering av toalettinstallationer i båtarna samt genom förbättrad och väl utnyttjad mottagningservice. Trafikutskottet utgick från att detta arbete som nu inlests också följs upp och såg inte skäl till något utta-

lande från riksdagens sida. Miljö- och jordbruksutskottet delar trafikutskottets uppfattning och anser därför att motion MJ451 (s) yrkande 2 bör lämnas utan vidare åtgärd.

Projektet *Baltic Master* (Maritime Safety and the Environment in the South Baltic Sea Region) har syftat till att tydliggöra och föra fram det lokala och regionala perspektivet i sjösäkerhetsfrågor. Projektet har fokuserat på Östersjön och har ägnat uppmärksamhet åt risken för oljeutsläpp. Region Blekinge har varit huvudansvarig för projektet. Projektet, som är delfinansierat av EU:s fond Interreg III B, samlade ungefär 40 partner runt södra Östersjön och pågick från juli 2005 till december 2007. Projektbudgeten var ca 35 miljoner kronor. För närvarande diskuteras en fortsättning av projektet. Den 25 januari 2008 arrangerade Miljödepartementet, Näringsdepartementet och Sveriges Kommuner och Landsting ett seminarium om genomförandet av aktionsplanen för Östersjön och hur man kan nyttja EU:s olika stödprogram. Vid seminariet behandlades bl.a. projektet *Baltic Master*. Utskottet, som finner det positivt med lokalt och regionalt förankrade projekt och övriga arbetsinsatser, anser inte att någon åtgärd från riksdagens sida är motiverad. Utskottet anser därför att motion MJ289 (s) yrkande 2 bör lämnas utan vidare åtgärd.

Fordonsbränslen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om drivmedelscertificat (s, v), certifiering och livscykelanalys av bränslen (v) och gårdsbaserade biogasanläggningar (c).

Jämför reservationerna 13 (s) och 14 (v).

Motionerna

I motion T327 (v) yrkande 14 anförs att regeringen bör återkomma med ett konkret förslag angående ett system med biodrivmedelscertifikat som kan införas senast den 1 januari 2009. Även motion MJ412 (s) yrkande 22 tar upp frågan om drivmedelscertifikat. För att minska transportsektorns oljeberoende bör enligt motionen drivmedelscertifikat införas. Dessa stimulerar en ökad användning och produktion av förnybart bränsle, exempelvis genom att en viss andel av bensinbolagens drivmedelsförsäljning ska vara förnybar.

Enligt motion T327 (v) yrkande 9 bör Sverige verka för att det införs en internationell certifiering för hållbar odling av bioenergi. Det finns redan i dag ett antal olika certifieringssystem som skulle kunna användas, t.ex. RSPO för palmolja och BSI för sockerrör. Både Storbritannien och Nederländerna utvecklar för närvarande egna certifieringssystem, och EU-kommissionen har planer på att lägga fram ett förslag inom ramen för

biobränsledirektivet. Enligt yrkande 11 i samma motion bör regeringen verka för att alla former av fordonsbränslen certifieras utifrån kriterier om en hållbar produktion. Allt fordonsbränsle bör certifieras utifrån kriterier om att det som produceras också ska vara socialt och ekologiskt hållbart. Enligt yrkande 12 bör regeringen snarast tillsätta en utredning som på vetenskaplig grund ska gå igenom olika bränslesorter utifrån ett livscykelperspektiv. Man bör se till bränslets totala påverkan, från produktion via distribution och slutligen konsumtion. För att ge en rättvisande bild av hur olika bränslen påverkar socialt och ekologiskt krävs en samlad redovisning.

Motion MJ424 (c) behandlar frågan om en utredning av gårdsbaserade biogasanläggningar. Det finns enligt motionen inte tillräckligt många biogasanläggningar i Sverige. Ett bidragssystem bör utredas med den uttalade ambitionen att få till stånd en fungerande infrastruktur av gårdsbaserad biogasproduktion i hela landet före år 2010.

Utskottets ställningstagande

Regeringen tillkallade i juli 2003 en särskild utredare med uppgift att föreslå mål och strategier för en fortsatt introduktion av förnybara fordonsbränslen (dir. 2003:89). I slutbetänkandet, Introduktion av förnybara bränslen (SOU 2004:133), föreslår utredaren att det nationella målet för förnybara fordonsbränslen för 2010 ska sättas till 5,75 %. Utredaren föreslår också att ett drivmedelscertifikatssystem bör utredas vidare med målet att detta system ska kunna träda i kraft den 1 januari 2009 (se även bet. 2005/06: MJU3 s. 306 f.). Utskottet har från Miljödepartementet inhämtat att det för närvarande inom Regeringskansliet pågår ett arbete med att ta fram direktiv för en utredning som bl.a. ska behandla frågan om ett drivmedelscertifikatssystem. Utskottet anser därför att motionerna T327 (v) yrkande 14 och MJ412 (s) yrkande 22 kan lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller certifiering och livscykelanalyser av bränslen har utskottet erfarit att det pågår förhandlingar på EU-nivå vad gäller framtagande av hållbarhetskriterier för biodrivmedel. Det finns planer på att införa kriterierna i fordonsbränsledirektivet och i direktivet för förnybar energi.

I svar på fråga 2007/08:763 den 20 februari 2008 om rättvisemärkning av etanol har integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni anfört bl.a. följande.

Det är angeläget att kvalitetssäkra etanol – och andra biobränslen – ur både klimat- och rättvisesynpunkt. Regeringen ser därför positivt på EU-kommissionens förslag till regler för biobränslen i syfte att minska den negativa påverkan på klimatet och miljön i samband med odling. Regeringen ser dessutom positivt på de initiativ till certifiering och märkning av produkter som tas av märkningsorganisationer, där också biodrivmedel blivit en uppmärksammasad vara. Genom information om hur produkten påverkar miljön under hela sin livslängd kan konsumenterna påverka producenterna att utveckla mindre miljö- och klimatbelastande produkter samt ta

hänsyn till arbetsmiljö m.m. Standardisering, certifiering och märkning på klimatområdet kan på så sätt bidra till arbetet mot klimatförändringarna. Rättvisemärkning har också sin givna plats i detta sammanhang. Regeringen har dock ingen möjlighet och inga ambitioner att styra Föreningen för Rättvisemärkts eller andra organisationers arbete med att identifiera nya produktområden för märkning eller att ta fram nya kriterier. – – –

Från en handelspolitisk utgångspunkt är det också viktigt att dessa system inte skapar onödiga hinder för utvecklingsländer eller små och medelstora företag. En svensk ambition är därför att bidra till att utveckla internationella standarder eller harmonisera nationella standarder, certifiering och märkningssystem på klimatområdet för att undvika nya tekniska handelshinder. Det kan handla om kunskapsuppbyggnad och om kapacitetshöjande åtgärder i utvecklingsländer. I detta sammanhang spelar det arbete som bedrivs inom den internationella standardiseringsorganisationen (ISO) vad gäller standarder för biobränsle stor roll men också t.ex. organisationens arbete med miljömärkning och miljödeklarationer, liksom arbetet med att ta fram riktlinjer för socialt ansvarstagande.

I svar på fråga 2007/08:659 den 30 januari 2008 om subventioner till biobränslen har näringsminister Maud Olofsson anfört bl.a. följande.

Kampen mot globala klimatförändringar och de kraftiga prisökningarna på fossila bränslen, såsom kol, olja och gas, har medfört att efterfrågan på biobränsle ökat runt om i världen de senaste åren. Det är i sig positivt och något som regeringen aktivt stöder, såväl på hemmaplan som i vårt internationella samarbete. Det är dock viktigt att man inte skapar nya problem medan man försöker lösa andra. Omställningen av mark från regnskog till palmoljaproduktion kan vara ett sådant exempel. Problemen kan angripas på flera olika sätt. Sverige har t.ex. under lång tid verkat aktivt för att minska den globala avskogningen och öka såväl arealen skyddad skog som arealen skogsmark under hållbart skogsbruk. Detta arbete sker främst inom ramen för EU och internationella organisationer knutna till FN. Även inom FN:s olika konventioner och organisationer verkar regeringen för åtgärder för att minska både avskogningen och risken för att en ökad bioenergiproduktion leder till förluster av naturvärden. – – – Nyligen presenterade Europeiska kommissionen sitt energi- och klimatpaket. Paketets inriktning är i linje med regeringens politik som syftar till att fortsatt minska vår klimatpåverkan och öka andelen förnybar energi. Direktivförslaget om förnybar energi innehåller bestämmelser för att säkerställa att biodrivmedel och andra flytande biobränslen produceras på ett effektivt och klimatmässigt acceptabelt sätt utan att riskera förlust av naturvärden. Vi kommer nu att närmare analysera innehållet i paketet. Jag kan och vill dock i dag inte kommentera enskilda delar av förslaget.

Utskottet anser att den mycket viktiga utvecklingen av förnybara bränslen måste ske på ett sådant sätt att den inte medför oönskade effekter. Utskottet ser därför mycket positivt på det arbete som pågår inom området

certifiering och livscykelanalys av bränslen. I avvaktan på det pågående arbetet bör motion T327 (v) yrkandena 9, 11 och 12 lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet har tidigare uttalat sig om produktion av förnybar energi inom bl.a. jordbruket. Utskottet anförde senast i betänkande 2007/08: MJU7 (s. 9 f.) att utskottet inte ändrat sin tidigare redovisade ståndpunkt om att de areella näringarnas potential som producenter av förnybar energi bör tas till vara. Betänkandet Bioenergi från jordbruket – en växande resurs (SOU 2007:36) har remissbehandlats, och förslaget är föremål för övervägande i Regeringskansliet. Genom beslut den 31 januari 2008 uppdrog regeringen åt Jordbruksverket att utreda frågan om stöd för biogasproduktion. Jordbruksverk ska, efter samråd med andra berörda myndigheter, utreda hur stöd till biogasproduktion med utgångspunkt från förslaget i betänkande SOU 2007:36 kan utformas och införlivas inom befintliga åtgärder i nuvarande landsbygdsprogram. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2008. Sammantaget innebär det anförda att motion MJ424 (c) i huvudsak får anses tillgodosedd. Utskottet anser därför att motionen bör lämnas utan vidare åtgärd.

Miljö kvalitetsnormer m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om partikelutsläpp (s) och miljö kvalitetsnormer (mp).

Jämför reservationerna 16 (s) och 17 (mp).

Motionerna

Enligt motion MJ273 (s) bör en översyn göras av gränsvärdena för partikelutsläpp (yrkande 1). Regeringen bör även verka inom EU för sänkta gränsvärden för partikelutsläpp (yrkande 2). Medan förekomsten av många andra sjukdomsgrupper avtar, ökar lungsjukdomarna enligt motionen, vilket delvis beror på dålig omgivningsluft. Förslagen till gränsvärden för luftföroreningspartiklar tillåter för höga halter för partiklar.

Enligt motion MJ455 (mp) yrkande 1 bör regeringen agera för att återupprätta Sveriges trovärdighet i det internationella arbetet för luftmiljön. Ett bristande genomförande av åtgärder för att klara miljö kvalitetsnormer undergräver Sveriges trovärdighet i miljöfrågor internationellt. Där andra åtgärder inte vidtas eller räcker ska regeringen och statliga myndigheter vidta de åtgärder de kan, för att minska överskridande av miljö kvalitetsnormer för luft (yrkande 2). Bemyndiganden bör införas för myndigheter att förklara ett område där miljö kvalitetsnormer överskrids för åtgärdsområde, med särskilda regler (yrkande 5). Inom åtgärdsområdet ska det förtydligas

att det inte ska vara tillåtet att vidta åtgärder eller att förändra eller påbörja en verksamhet om det leder till ytterligare belastning med de ämnen vars normer överskrids.

Utskottets ställningstagande

Gällande gränsvärden för partiklar i luft har en översyn nyligen skett i samband med att EU i december 2007 antog ett nytt luftkvalitetsdirektiv. I det nya direktivet ingår reglering av fina partiklar (PM 2,5). Direktivet beräknas träda i kraft under 2010. Enligt uppgift från Miljödepartementet drev Sverige vid arbetet med direktivet linjen att gränsvärdet för partiklar skulle vara betydligt lägre, men hade ingen framgång med detta. Miljökvalitetsnormer för fina partiklar (PM 2,5) kommer nu att införas i svensk lagstiftning. Kommissionen har även lagt fram ett förslag om nya avgaskrav för tunga fordon, Europaparlamentets och rådets förordning om utsläpp från tunga bilar, s.k. Euro VI, och om tillgång till information om reparation och underhåll av tunga bilar, KOM (2007) 851. Förordningen har som målsättning att, genom ett harmoniserat regelsystem, dels trygga den inre marknadens funktion för tunga bilar, dels skapa bättre förutsättningar för att skydda miljön. Det viktigaste i denna förordning är att den föreskriver ännu strängare utsläppsgränser för bl.a. partiklar. De föreslagna gränsvärdena kommer i praktiken att kräva införande av dieselpartikelfilter. När programmet för partikelmätning har avslutats, som genomförs inom ramen för FN:s ekonomiska kommission för Europa, kommer förordningen dessutom att kompletteras med ett nytt gränsvärde för partikelantal. Kommissionens förslag har formen av en förordning som ersätter de tidigare avgasdirektiven på området. Det kommer således att krävas en samlad översyn av den svenska lagstiftningen på området. Sverige har på EU-nivå under en längre tid verkat för att skärpa utsläppsgränserna för partiklar och kväveoxider för tunga bilar och menar att sådana åtgärder har stor betydelse för möjligheterna att nå EU:s luftkvalitetsmål för 2020. Utskottet har inhämtat att regeringen stöder förslagen till skärpta gränsvärden och verkar för att de genomförs. Mot bakgrund av det anförda anser utskottet att motion MJ273 (s) yrkandena 1–2 bör lämnas utan vidare åtgärd.

Frågan om miljökvalitetsnormer har behandlats i utredningen Miljöbalansen; miljökvalitetsnormer, miljöorganisationerna i miljöprocessen och avgifter (SOU 2005:59). Av utredningsbetänkandet framgår bl.a. följande.

Den traditionella regleringen med tillståndsprövning och tillsyn som riktar sig mot en individuell verksamhet och systemet med miljökvalitetsnormer som är inriktat på miljökvaliteten i ett avseende i taget, kompletterar varandra genom sina olika sätt att angripa miljöproblem. När en miljökvalitetsnorm överskrids finns det oftast behov av att minska påverkan från ett stort antal källor av olika slag. Påverkan från de stora punktkällorna, exempelvis stora industrianläggningar, har sedan lång tid tillbaka framgångsrikt begränsats genom den traditionella individuella prövningen –

tillståndsprövning och tillsyn. Regleringen genom normer kommer i stället i de flesta fall att snarare inriktas på de många små bidrag som tidigare varit svåra att begränsa på ett systematiskt sätt. När en norm inte klaras inom ett geografiskt område fordras ett helhetsperspektiv för att kunna avgöra vilka källor som bidrar till överskridandet, hur påverkan från de olika källorna kan minskas och vilka styrmedel som kan användas för att minska påverkan. Utredningen anser att det är åtgärdsprogrammet som ska ge helhetsperspektivet och som ska ange hur kravbördorna ska fördelas mellan olika typer av källor och vilka styrmedel som då ska användas. Förslagen är främst inriktade på att stärka åtgärdsprogrammets roll. För tvingande miljö kvalitetsnormer, d.v.s. gränsvärdesnormer till skillnad mot normer av målsättningskaraktär, ska åtgärdsprogrammet också säkerställa att normen kan klaras.

Utredningen lämnar också förslag till ändringar av de styrmedel som finns i miljöbalken för att klara miljö kvalitetsnormer. Utredningen föreslår även att de regler som gäller då en miljö kvalitetsnorm inte klaras bör modifieras så att det bara är de fall som verkligen har betydelse för normöverskridandet som ska fångas upp och för vilka kraven bör skärpas ytterligare. Även utredningsbetänkandet Åtgärdsprogram för miljö kvalitetsnormer (SOU 2005:113) kan nämnas i detta sammanhang. Utredningen föreslår bl.a. att miljö kvalitetsnormernas rättsverkan mot enskilda, myndigheter och kommuner bör förtydligas och skärpas. En ny typ av åtgärdsprogram bör införas som kan innehålla föreskrifter om försiktighetsmått riktade mot enskilda. Dessa föreskrifter bör enligt utredningen bryta igenom tidigare meddelade tillstånd enligt miljöbalken. En möjlighet att utpeka s.k. åtgärdsområden bör införas. Dessa åtgärdsområden bör utpekas när det finns risk för att en miljö kvalitetsnorm kan överträdas. Den 1 oktober 2004 slutredovisade Naturvårdsverket ett regeringsuppdrag om hur kontrollen av miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft kan ske på ett enklare och mer kostnadseffektivt sätt samtidigt som rapporteringen av mätdata underlättas och förbättras. Projektet gick under namnet MIKSA (Miljö kvalitetsnormer – Kontroll i Samverkan). Förslaget kan i korthet sammanfattas med att länsstyrelserna får en skyldighet att i samråd med kommunerna upprätta ett regionalt luftövervakningsprogram som inkluderar luftkvaliteten i tätorter. Kommunerna får fortsatt ansvar för kontrollen av miljö kvalitetsnormerna men genomför det inom ramen för det regionala luftövervakningsprogrammet. Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram förslag till revidering av förordningen (2001:527) om miljö kvalitetsnormer för utomhusluft. I uppdraget ska hänsyn tas även till de förändringar som följer av förslaget till nytt luftkvalitetsdirektiv. En ny förordning kommer tidigast att träda i kraft 2009.

Utskottet anser att det är viktigt att systemet med miljö kvalitetsnormer fungerar på ett tillfredsställande sätt. Enligt vad utskottet erfarit övervägs de båda utredningsförslagen för närvarande i Regeringskansliet. Det är

regeringens avsikt att återkomma till riksdagen beträffande denna fråga under hösten 2008. I avvaktan på det pågående arbetet finner utskottet att motion MJ455 (mp) yrkandena 1, 2 och 5 bör lämnas utan vidare åtgärd.

Motioner som beretts förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, kd, v, mp) om vatten- och luftvård som rör förslag som har behandlats tidigare under valperioden.

Utskottets ställningstagande

I detta avsnitt behandlas motionsförslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Under 2007 har detta gjorts i betänkandena 2006/07:MJU9 och 2006/07: MJU11. Riksdagen avlog i enlighet med utskottets förslag motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra en annan bedömning och avstyrker därför motionerna MJ208 (mp), MJ286 (s), MJ366 (v) yrkande 4, MJ420 (kd) och N378 (v) yrkande 11.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Utveckling av havsmiljöarbetet, punkt 1 (s)

av Anders Ygeman (s), Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Jan-Olof Larsson (s), Aleksander Gabelic (s) och Dan Nilsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2007/08:U353 yrkande 9, 2007/08: MJ284, 2007/08: MJ289 yrkande 1 och 2007/08: MJ452.

Ställningstagande

Ytterligare insatser behövs för att slå vakt om Östersjön som livskraftig havsmiljö. Västerhavet med sin biologiska mångfald har en annan problematik, nog så viktig. Sverige ska med EU som redskap och en aktiv marin politik bryta trenden och skapa ekologisk balans i våra hav. Vi ska driva på för att öka takten i det internationella samarbetet med Nordsjöländerna och våra grannar kring Östersjön. EU måste besluta om bindande regler. Forskning och miljöövervakning ska utvecklas och sjösäkerheten förbättras. Ett internationellt forskningscentrum för havsmiljö ska inrättas. Sveriges ledande roll inom det europeiska och internationella miljösamarbetet ska befastas och utvecklas. Det är oerhört angeläget med ett fortsatt räddningsarbete för att minska övergödningen i Östersjön. De fundamentala orsakerna till övergödningen är jordbrukets näringsläckage, trafikens utsläpp och andra utsläpp. Fosfatförbudet i tvättmedel får inte begränsas bara till tvättmedel för enskilt bruk. Fosfatförbud bör även införas i övriga länder runt vårt innanhav. Utsläppen från jordbruket bör minska. Det måste kosta att använda handelsgödsel. Vi måste se var vi kan ha djurhållning med tanke på läckagekänsliga områden. Vi behöver åtgärder som minskar kväveutsläpp från dieslbilar. Vi måste ställa krav på minskade avgasutsläpp från fartyg. Vi är också positiva till en utveckling av handel med utsläppsrätter för fosfor och kväve och även för kväve- och svaveloxider inom sjöfarten. Vi måste också på allvar ta itu med alla avlopp som inte har en tillräcklig rening. Konkreta åtgärder måste formuleras och genomföras för att förhindra algblomning i anslutning till kustområdena. Riksdagens fastslagna miljömål utgör en viktig förutsättning för havsmil-

jöarbetet. De beslut vi tar i dag ger resultat om några år. Det är också därför som Sverige de senaste åren, som biståndsinsatser, byggt flera stora reningsverk i de baltiska länderna. Därför vill vi förorda att stor kraft läggs vid att fortsätta utvecklingen i den ovannämnda inriktningen och att inga tilldelade resurser får omfördelas. Arbetet måste präglas av demokrati och samarbete, varför kontakten inom EU och över Östersjön kontinuerligt måste öka. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Nationella åtgärder för havsmiljö, punkt 2 (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08: MJ366 yrkande 24.

Ställningstagande

Enligt en rapport från Världsnaturfonden (WWF), Baltic Sea Scorecard, finns många nationella åtgärder kvar att vidta. När det gäller fisket jämför WWF de olika ländernas landade torskmängder från det östra beståndet i Östersjön med det vetenskapliga rådet Ices (International Council for the Exploration of the Sea) rekommendationer. Även om Sverige har minskat sin fångst med 84 % från 1984 till 2006 så får Sverige liksom övriga länder underkänt eftersom alla länder alla åren mellan 2002 och 2006 tagit ut mer än Ices rekommendationer. Övergödningen är enligt de flesta bedömningar det allvarligaste hotet mot Östersjön. På detta område får alla länder underkänt. Sverige får lågt betyg på grund av brister i implementeringen av EU:s vattendirektiv samt den låga minskningen av utsläppen av kväve och fosfor. Regeringen bör intensifiera det nationella arbetet med att åtgärda de brister som presenteras i WWF:s rapport Baltic Sea Scorecard 2007. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Åtgärder mot stora punktutsläpp, punkt 3 (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08: MJ366 yrkande 25.

Ställningstagande

Enligt en rapport från Världsnaturfonden har Sverige vad gäller stora punktutsläpp, s.k. hot-spots, gjort 13 åtaganden inom Helcom för minskade utsläpp men hittills bara klarat sju. Dessa missförhållanden måste snarast åtgärdas. Riktade åtgärder för godkänd rening av de återstående utsläppen från svenska s.k. hot-spots måste snarast vidtas. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Bottentrålningens miljöeffekter i Östersjön, punkt 4 (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08: MJ366 yrkande 8.

Ställningstagande

Bottentrålningen är ett stort hot mot mångfalden av känsliga och ofta relativt okända havsmiljöer och ekosystem i världens hav. Det är viktigt att reglera bottentrålningen på internationellt vatten, där den värsta ödeläggelsen sker, genom trålfria zoner. På Östersjöns botten finns i dag dumpade stridsmedel, och på många områden finns gifter och kemikalier lagrade i bottensedimenten som kan frigöras vid bottentrålning. Miljöeffekterna av bottentrålningen i Östersjön bör utredas. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Miljö kvalitetsmålen för havsmiljön, punkt 5 (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08: MJ366 yrkande 18.

Ställningstagande

Miljömålsrådet bedömer i årets utvärdering (de facto 2007) att miljömålet Hav i balans inte kommer att nås i tid eftersom två av de tre tyngst vägande delmålen – om bifångster och uthålligt fiske – är mycket svåra att nå. Sammantaget är därför slutsatsen att miljö kvalitetsmålet inte kommer att kunna uppnås i tid. Inte heller de övriga aktuella miljömålen för havs-

miljön, Ingen övergödning och Giftfri miljö, bedöms kunna nås i tid. Insatserna måste höjas väsentligt för att vända de negativa trenderna och nå dessa mål. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Samverkan mellan Östersjöländerna, punkt 6 (s)

av Anders Ygeman (s), Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Jan-Olof Larsson (s), Aleksander Gabelic (s) och Dan Nilsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ370.

Ställningstagande

Östersjön är ett av världens mest förorenade hav. Den får sitt vatten från ett tillrinningsområde med nio länder och totalt 140 miljoner människor och där det finns industrier, jordbruksmarker och skogsbruk. Vattendragen tar med sig enorma mängder föroreningar och gifter som till slut hamnar i havet. Eftersom vattenomsättningen i Östersjön är så långsam stannar föroreningarna kvar länge, och den låga vattentemperaturen gör att de bryts ned väldigt sakta. I april 2004 blev Östersjön officiellt klassat som ett särskilt känsligt havsområde (PSSA – Particularly Sensitive Sea Area) av FN:s sjöfartsorganisation IMO. Klassningen innebär att det finns möjligheter att ge Östersjön ett ökat skydd bl.a. genom skärpta regler kring fartygsbunden oljetrafik. Beslutet i sig innebär inget konkret, men förhoppningen är att länderna runt omkring Östersjön ska kunna enas om regelverk som ska kunna förebygga framtida utsläpp av olja och andra föroreningar. Om vi någon gång ska kunna vända utvecklingen i Östersjön krävs kraftfulla åtgärder och en genomtänkt strategi där alla länder kring Östersjön deltar i arbetet. De övriga Östersjöländerna bör ta ett större gemensamt miljöansvar. Detta bör ges regeringen till känna.

7. EU:s ekonomiska ansvar för miljöåtgärder i Östersjön, punkt 7 (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ366 yrkande 5.

Ställningstagande

Östersjön är i dag ett av EU:s största miljömässiga katastrofområden. Det behövs medel för projekt som ytterligare minskar belastningen, t.ex. byggande av nya reningsverk, förbättring av befintliga reningsverk och anläggande av våtmarker, men också medel till testning och utveckling av projekt som aktivt kan bidra till att tillståndet i Östersjön påtagligt förbättras. Hit hör åtgärder som orörda kantzoner vid alla sjöar och vattendrag och musselodlingar som kompensation för svåråtgärdade utsläpp. Sammanlagt kommer det att behövas miljardinsatser för saneringen av Östersjön. Frågan om hur dessa kostnader ska fördelas mellan Östersjöländerna måste lyftas på EU-nivå. Sverige bör aktivt verka för att nya EU-medel avsätts för Östersjöns renovering. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Integrerad havsplanering, punkt 8 (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08: MJ366 yrkande 2.

Ställningstagande

Förslaget att utse Östersjön till ett pilotprojekt inom EU:s marina strategi bör stödjas. Ett starkt mellanstatligt samarbete behövs för att parallellt med EU verka för de nordiska havens restaurering. Många olika intressen konkurrerar med varandra och har gjort att konflikter mellan olika intressen blivit vanligare. För att undvika onödiga konflikter och minimera påverkan på havsmiljön, behövs en mer planmässig hantering av hur våra kust- och utsjöområden används och skyddas. Det behövs även en ökad integrering vid planering och förvaltning av olika marina aktiviteter. Ett lyckat exempel på en integrerad havsplanering finns i dag för Stora Barriärrevet i Australien. Sverige bör agera för att en integrerad havsplanering i linje med zonindelningen för Stora Barriärrevet i Australien tas fram för Östersjön. Detta bör ges regeringen till känna.

9. Övergödning m.m., punkt 9 (v, mp)

av Wiwi-Anne Johansson (v) och Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ366 yrkan-dena 12–14 och avslår motion 2007/08:MJ468.

Ställningstagande

Enligt uppgift från Världsnaturfonden gick år 2005 ca 100 miljarder svenska kronor i bidrag till jordbrukare i de åtta medlemsstaterna runt Östersjön. Av dessa bidrag riktade sig endast 10 % till ekologiskt hållbar verksamhet, resten, över 90 miljarder svenska kronor, gick till intensiva jordbruk med konstgödsel och bekämpningsmedel. Skattepengarna bör i stället bidra till ekologiskt hållbar utveckling.

Som ett steg i riktningen mot utfasningen av bekämpningsmedel och konstgödsel är en reformering av EU:s nitratdirektiv nödvändig. Direktivet förvaltas av medlemsstaterna och omfattar övervakning av vattenkvaliteten med hänsyn till jordbruket, fastställande av nitratkänsliga områden, inrättande av frivilliga riktlinjer för goda jordbruksmetoder och obligatoriska åtgärder som ska genomföras inom handlingsprogrammen för nitratkänsliga områden. För dessa områden inrättas genom direktivet dessutom en övre gräns på 170 kg kväve per hektar och år för spridning av kväve från boskapsgödsel. För att rädda Östersjön är det av stor vikt att gränsvärdena inom EU:s nitratdirektiv inom Östersjöns avrinningsområde sänks.

Även om reformer i rätt riktning har gjorts bidrar fortfarande EU:s jordbrukspolitik till utvecklingen mot djurfabriker och industriella jordbruk, vilka skapar negativa miljöeffekter genom kemikalieanvändning, genmanipulation, minskad biologisk mångfald och ökade transporter och övergödning av sjöar och hav.

Sverige bör sammanfattningsvis agera inom Helcom och EU för att medborgarnas skattesubventioner av konstgödsel och bekämpningsmedel ska upphöra. Gränsvärdena bör sänkas inom EU:s nitratdirektiv inom Östersjöns avrinningsområde. Sverige bör både inom EU och Helcom verka för odlingsförbud och andra begränsningar för jordbruk och djurproduktion inom känsliga kustområden i Östersjöns avrinningsområde. Detta bör ges regeringen till känna.

10. Nationellt biogasprogram, punkt 10 (v, mp)

av Wiwi-Anne Johansson (v) och Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ465 yrkande 7.

Ställningstagande

Ett nationellt biogasprogram behöver tas fram av regeringen. Sverige måste även arbeta aktivt i internationella sammanhang för att föra ut resultaten av biogassatsningen till framför allt andra Östersjöländer som ett sätt att minska övergödningen från jordbruk och reningsverk. Detta kräver bl.a. resurser för information och marknadsföring. Detta bör ges regeringen till känna.

11. Mottagande av fartygsavfall, punkt 12 (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08: MJ366 yrkande 15.

Ställningstagande

Länderna runt Östersjön har utarbetat en gemensam strategi för att eliminera utsläppen av fartygsavfall, den s.k. Östersjöstrategin, vilken har resulterat i ett antal rekommendationer som lagts till Helsingforskonventionen. Med strategin har de avtalslutande parterna kommit överens om att införa gemensamma regler för att tillhandahålla anläggningar för mottagning av fartygsavfall i hamn, obligatorisk ilandlämning av avfall, tillämpning av ett harmoniserat avgiftssystem, upprättande av avfallshanteringsplaner i hamnar m.m. En fullständig, oberoende uppföljning, utvärdering och analys av utvecklingen och genomförandet av Östersjöstrategin bör göras vart tredje år. Sverige bör, för att minska utsläppen av fartygsavfall, agera inom ramen för EU och Helcom för bättre uppföljning av medlemsstaternas mottagning av fartygsavfall. Detta bör ges regeringen till känna.

12. Utsläpp från fartyg och båtar m.m., punkt 13 (s, v, mp)

av Anders Ygeman (s), Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Tina Ehn (mp), Aleksander Gabelic (s) och Dan Nilsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ451 yrkandena 1 och 2 samt avslår motion 2007/08:MJ289 yrkande 2.

Ställningstagande

I dag finns det inte några regler som hindrar båtar och fartyg från att släppa ut avfallsvatten rakt ut i havet, under förutsättning att man befinner sig på internationellt vatten. I stället är det upp till de olika rederiernas eget samvete att välja vad de släpper ut eller inte. Tidigare i år uppmanade Världsnaturfonden 50 rederier på Östersjön att skriva på dess förbindelse att inte släppa ut avfallsvatten i havet. Hittills har bara 11 rederier skrivit på. Detta betyder att de frivilliga åtagandena inte är tillräckliga. Parlamentariska Östersjökonferensen i augusti 2007 beslutade att rekommendera alla Östersjöstaters regeringar och Helcom att omedelbart initiera åtgärder för att minska avfallsutsläpp från alla båtar i Östersjön för att minska förureningen i havet. Det är viktigt att Sverige som föregångsland driver frågan om minskat utsläpp från båtar och fartyg i förhandlingarna om Helcoms aktionsplan för Östersjön (Baltic Sea Action Plan) samt att Sverige liksom Finland förbjuder utsläpp från fritidsbåtar. Detta bör ges regeringen till känna.

13. Drivmedelscertificat, punkt 14 (s)

av Anders Ygeman (s), Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Jan-Olof Larsson (s), Aleksander Gabelic (s) och Dan Nilsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MJ412 yrkande 22 och avslår motion 2007/08:T327 yrkande 14.

Ställningstagande

För att minska transportsektorns oljeberoende vill vi införa drivmedelscertifikat som stimulerar en ökad användning och produktion av förnybart bränsle, exempelvis genom att en viss andel av bensinbolagens drivmedelsförsäljning ska vara förnybar och att åtgärderna för att nå målet kan vidtas inom företaget eller köpas av andra genom drivmedelscertifikat. Detta bör ges regeringen till känna.

14. Drivmedelscertificat, punkt 14 (v)

av Wiwi-Anne Johansson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:T327 yrkande 14 och avslår motion 2007/08: MJ412 yrkande 22.

Ställningstagande

Olika utredningar har visat på behovet av att införa biodrivmedelscertificat. Utredningen om förnybara drivmedel (SOU 2004:133) föreslog att Sverige ska införa ett certifikatssystem inom drivmedelsområdet. Den som producerar eller importerar ett förnybart bränsle får i förslaget ett certifikat för varje MWh som bränslet motsvarar. Alla som säljer bränsle åläggs att köpa ett visst antal certifikat. Om man inte köpt tillräckligt många certifikat drabbas man av en sanktionsavgift. Regeringen bör återkomma med ett konkret förslag för ett system med biodrivmedelscertifikat som kan införas senast den 1 januari 2009. Detta bör ges regeringen till känna.

15. Certifiering av bränslen m.m., punkt 15 (s, v, mp)

av Anders Ygeman (s), Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Jan-Olof Larsson (s), Wiwi-Anne Johansson (v), Tina Ehn (mp), Aleksander Gabelic (s) och Dan Nilsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:T327 yrkandena 9, 11 och 12.

Ställningstagande

Import av biodrivmedel till Sverige måste ske på sociala och ekologiska hållbarhetsvillkor. En utgångspunkt i samband med produktion av biobränslen skulle kunna vara att producenter av biodrivmedel måste visa att det leder till minst 50 % reduktion av koldioxidutsläppen, att den biologiska mångfalden inte hotas, att framställningen inte sker på bekostnad av livsmedelsproduktion i regioner där det råder brist på mat, att det betalas ut skäliga löner, att arbetsförhållanden är säkra och rimliga och att produktionen inte tränger ut lokalbefolkningen. I Miljövårdsberedningens promemoria 2007:1 föreslås att det införs en internationell certifiering av

biobränslen. Med ett internationellt ramverk för certifiering av bioenergiödlingar kan man ställa krav på produktionen. Det finns redan i dag ett antal olika certifieringssystem som skulle kunna användas, t.ex. RSPO för palmolja och BSI för sockerrör. Både Storbritannien och Nederländerna utvecklar för närvarande egna certifieringssystem, och EU-kommissionen har planer på att lägga fram ett förslag inom ramen för biobränsledirektivet.

Man bör upprätta samma spelregler mellan olika drivmedel. Allt fordonsbränsle bör därför certifieras utifrån kriterier om att det som produceras också ska vara socialt och ekologiskt hållbart. Det kan inte vara rimligt att det ska ställas högre krav på biobränslen än på fossila bränslen.

För att ge en rättvisande bild av hur olika bränslen påverkar socialt och ekologiskt krävs en samlad redovisning. Ett förhållningssätt som skulle kunna anläggas är ett s.k. livscykelperspektiv. Det betyder att man ser till bränslets totala påverkan från produktion via distribution och slutligen konsumtion. En genomgång och en samlad redovisning skulle underlätta arbetet med att fokusera på det som är vetenskapligt mest lämpat.

Sverige bör således verka för att det införs en internationell certifiering för hållbar odling av bioenergi. Regeringen bör verka för att alla former av fordonsbränslen certifieras utifrån kriterier om en hållbar produktion och bör snarast tillsätta en utredning som på vetenskaplig grund ska gå igenom olika bränslesorter utifrån ett livscykelperspektiv. Detta bör ges regeringen till känna.

16. Partikelutsläpp, punkt 17 (s)

av Anders Ygeman (s), Carina Ohlsson (s), Bo Bernhardsson (s), Jan-Olof Larsson (s), Aleksander Gabelic (s) och Dan Nilsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:MIJ273 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Omgivningsluften är en stor källa till partiklar och andra skadliga ämnen. Medan förekomsten av många andra sjukdomsgrupper avtar, ökar lungsjukdomarna. Utifrån detta är det viktigt att en översyn görs av de gränsvärden som i dag finns för partikelutsläpp. I EU-parlamentet diskuteras gränsvärden inom luftkvalitetsdirektivet. Förslagen till gränsvärden för luftföroreningspartiklar tillåter för höga halter enligt experter inom Naturvårdsverket. Det föreslås faktiskt gränsvärden inom EU som ligger dubbelt så högt som i USA. Sverige bör verka inom EU för sänkta gränsvärden för partikelutsläpp. Detta bör ges regeringen till känna.

17. Miljökvalitetsnormer, punkt 18 (mp)

av Tina Ehn (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08: MJ455 yrkan-dena 1, 2 och 5.

Ställningstagande

Bristande genomförande av åtgärder för att klara miljökvalitetsnormer undergräver Sveriges trovärdighet i miljöfrågor internationellt. Som medlemsland i EU måste Sverige se till att de miljökvalitetsnormer som följer av EG-rätten uppfylls i praktiken. Vi ska också se till att vi har en lagstiftning som fullt ut genomför normerna. Det har vi inte i dag. Regeringen och myndigheter bör fatta beslut som ger kommunerna ökade möjligheter att vidta lokala åtgärder, t.ex. större frihet att använda parkeringsföreskrifter för att uppnå miljökvalitetsnormer. Men om åtgärderna inte räcker, eller om kommunerna inte kan eller vill ta det ansvaret, bör staten agera som den yttersta garanten för att våra internationella åtaganden klaras i Sverige. Miljökvalitetsnormernas rättsverkan mot enskilda behöver förtydligas och skärpas. I situationer där miljökvalitetsnormer inte uppfylls eller det finns en risk för detta, bör en myndighet kunna förklara ett område som åtgärdsområde. Inom åtgärdsområdet ska det förtydligas att det inte ska vara tillåtet att vidta åtgärder eller att förändra eller påbörja en verksamhet om det leder till ytterligare belastning med de ämnen vars normer överskrids. Det ska också förtydligas att myndigheter och kommuner inom sina respektive ansvarsområden är skyldiga att förebygga att miljökvalitetsnormer överskrids samt att vidta åtgärder för att normerna ska uppnås och bibehållas. Beslut får inte medverka till att normer överskrids eller åtgärdsprogram inte följs. Bemyndiganden bör införas för myndigheter att förklara ett område där miljökvalitetsnormer överskrids för åtgärdsområde, med särskilda regler. Detta bör ges regeringen till känna.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:U353 av Kenneth G Forslund m.fl. (s):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om miljö och utsläpp.

2007/08:T327 av Lars Ohly m.fl. (v):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige internationellt bör verka för att det införs en internationell certifiering för hållbar odling av bioenergi.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att alla former av fordonsbränslen certifieras utifrån kriterier om en hållbar produktion.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen snarast bör tillsätta en utredning som på vetenskaplig grund ska gå igenom olika bränslesorter utifrån ett livscykelperspektiv.
14. Riksdagen begär att regeringen återkommer med ett konkret förslag för ett system med biodrivmedelscertifikat som kan införas senast den 1 januari 2009.

2007/08:MJ208 av Jan Lindholm (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att fortsätta den förra regeringens arbete på att förändra fordonsbränsledirektivet.

2007/08:MJ209 av Kerstin Lundgren (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ökad tillsyn och forskning kring miljöriskerna till följd av det kraftigt växande antalet djupa borrhål för värmepumpar.

2007/08:MJ273 av Phia Andersson och Sinikka Bohlin (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en översyn bör göras av gränsvärdena för partikelutsläpp.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska verka inom EU för sänkta gränsvärden för partikelutsläpp.

2007/08: MJ284 av Christer Engelhardt (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Östersjöns havsmiljö.

2007/08: MJ286 av Kerstin Engle (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad etanolblandning i bensin.

2007/08: MJ289 av Peter Jeppsson m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utveckling av Östersjöns miljöarbete i enlighet med den inslagna linjen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen tar del av de projekt som pågår i bl.a. Blekinge och Skåne, s.k. Baltic Master.

2007/08: MJ366 av Lars Ohly m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör agera för att en integrerad havsplanering i linje med zonindelningen för Stora Barriärrevet i Australien tas fram för Östersjön.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i den fortsatta politiska processen gällande EU:s marina direktiv bör verka för att tidsplanen gällande framtagande och godkännande av staternas åtgärdsplaner förkortas till år 2010.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige aktivt bör verka för att nya EU-medel avsätts för Östersjöns renovering.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda bottentrålningens miljöeffekter i Östersjön.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör agera inom Helcom och EU för att medborgarnas skattesubventioner av konstgödsel och bekämpningsmedel ska upphöra.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sänka gränsvärdena inom EU:s nitratdirektiv inom Östersjöns avrinningsområde.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige både inom EU och Helcom bör verka för odlingsförbud och andra begränsningar för jordbruk och djurproduktion inom känsliga kustområden i Östersjöns avrinningsområde.

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige för att minska utsläppen av fartygsavfall bör agera inom ramen för EU och Helcom för bättre uppföljning av medlemsstaternas mottagning av fartygsavfall.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att nå de svenska miljökvalitetsmålen.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör intensifiera det nationella arbetet med att åtgärda de brister som presenteras i WWF:s rapport Baltic Sea Scorecard 2007.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att riktade åtgärder vidtas för godkänd rening av återstående punktutsläpp.

2007/08: MJ370 av Johan Löfstrand (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ytterligare kräva att de övriga Östersjöländerna tar ett större gemensamt miljöansvar.

2007/08: MJ412 av Mona Sahlin m.fl. (s):

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om drivmedelscertifikat.

2007/08: MJ420 av Sven Gunnar Persson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Hjälmarens, i likhet med Väneren, Vättern och Mälaren, bör omfattas av det nationella ansvaret för miljöövervakning.

2007/08: MJ424 av Per Åsling (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning av gårdsbaserade biogasanläggningar.

2007/08: MJ451 av Sinikka Bohlin och Börje Vestlund (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör driva frågan om minskat utsläpp från båtar och fartyg i förhandlingarna om Helcoms aktionsplan för Östersjön (Baltic Sea Action Plan).
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige liksom Finland bör förbjuda utsläpp från fritidsbåtar.

2007/08: MJ452 av Christina Axelsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av kraftfulla insatser för att ekosystemet i Östersjön ska kunna återhämta sig.

2007/08: MJ455 av Tina Ehn m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör agera för att återupprätta Sveriges trovärdighet i det internationella arbetet för luftmiljön.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att där andra åtgärder inte vidtas eller räcker ska regeringen och statliga myndigheter vidta de åtgärder de kan för att minska överskridande av miljökvalitetsnormer för luft.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa bemyndigande för myndighet att förklara ett område där miljökvalitetsnormer överskrids för åtgärdsområde, med särskilda regler.

2007/08: MJ465 av Per Bolund m.fl. (mp):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige aktivt ska arbeta för att föra ut resultaten till framför allt andra Östersjöländer för att minska övergödningen från jordbruk och reningsverk.

2007/08: MJ468 av Walburga Habsburg Douglas och Roger Tiefensee (m, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om metodutveckling och pilotprojekt för att rena övergödda sjöar i Södermanland.

2007/08: N378 av Kent Persson m.fl. (v):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att arbetet i Helcom även ska omfatta initiativ om minskning av den radioaktiva nedsmutsningen av Östersjön.